

[illegible]

ואלו ספרות בגובה הלטינית 1234567890 Latin height figures

"כל ימי - כך מספר בנימין השלישי בעצמו - כל ימי נתגדלתי בק"ק בטלון, דמתקריא טונוידיבקה, בה היתה הורתי ולידתי, בה למדתי ודעה קניתי, ובה נשאתי, למזל-טוב, את זוגתי הצנועה מרת זלדה תחיה." בטלון היא עיר קטנה באחד המקומות הנשכחים מרגל אדם, ודבר אין לה כמעט עם הישוב, וכשיזדמן לשם פעמים אחד מעוברי-דרך, משגיחים לו מן החלונות ומציצים מן החרכים, משתוממים ומשתאים: מי הוא זה ומאין זה, מה לו פה ומי לו פה, ולמה נתכוון בביאתו? מפני שביאה בעלמא בלא כלום אי אפשר, וכי לחנם נושא אדם את רגליו והולך ובא על לא דבר! מסתמא יש דברים בגו, ואין המקרה הזה אומר אלא דרשני - הבה נתחכמה לו!... והנה המור לה וקול דברים ובטלונים נאספים - זה בא בחכמתו וזה בבקיאותו בהויות-העולם, ולהשערות וסברות אין קץ. ישישים עומדים ומספרים לדוגמא מעשה בפלוני ופלוני שנזדמנו לקק"ם בשנת כך וכך. מנבלים את פיהם במי-לידביחותא, שהשתיקה יפה להן. הגברים מחזיקים איש בפאת-זקנו ומשחקים; זקנות עושות עצמן כועסות וגוערות בהלצנים בניזפה וגיוחך כאחד; נשים צעירות משפילות ראשן, יד לפה ושוחקות בתרועה. השיחה בענין זה מתגלגלת מבית לבית, ככדור של שלג, ובדרך הלוכה היא מתגדלת יותר ויותר עד שהיא מתגלגלת ובאה ללשכת אחורי התנור בבית-המדרש, לאותו מקום שהוא מקלט לכל מיני שיחות וסודות בעסקי משפחה, במילי-דשמיא ובמילי-דעלמא - בעניני המדינות, בשומת עשרו של קורח ורכושו של רוטשילד ושאר הנגידים המפורסמים, ובספרי-מעשיות על עשרת השבטים ועל "היהודים האדמונים" וכיוצא בהם - ושם יעיין בהם ועד מיוחד של בטלנים יהודים בעלי-צורה, שמפקירים נשיהם ובניהם ועוסקים בכל הענינים הללו באמת ואמונה, שלא על מנת לקבל שכר על טרחם ועמלם אפילו פרוטה אחת. מלשכת אותו בית-דין של מטה הענינים הולכים פעמים ועולים לבית-דין של מעלה על האיצטבא העליונה בבית-המרחץ ונחתכים שם במותב פני העיר ובעלי-הבתים החשובים. התגור כמעט שלא היה נפגע פעם אחת בישיבה של מעלה זו, ואלמלא פרקליטים אחדים שהיו לו שם אותה שעה מי יודע מה היה בסופו, ורוטשילד העלוב אף הוא כמעט שלא הפסיד בענין רע ממון הרבה, כדי עשרה או עשרים מיליון, ונעשה נס ונתגברה החמימות על האיצטבא העליונה בהיסח-הדעת והיתה שעת רצון לזכות אותו בריוח מרובה של אלפי-אלפים אדומים בבת-אחת!

ובעצמם בני העיר בטלון רובם ככלם אביונים גדולים וקבצנים נוראים, לא עליכם, אבל הכל מודים שהם אביונים שמחים, קבצנים טובי-לב, ובעלי-בטחון משונים. כשאתה שואל את הבטלוני: רבי יהודי, במה אתה עוסק וממה אתה ניזון? הוא עומד מבלבל ואינו יודע מה להשיב. ולאחר שנתישבה דעתו עליו הוא משיב לך בגמגום כהאי לישנא:

- ניזון, ממה אני ניזון, למשל? הבל הבלים! יש אלהים, אומר אני לך, למשל, היושב וזן את כל בריותיו בטובו הגדול. מזון לא חסר ואל יחסר לנו, אומר אני לך, למשל.

- אף על פי כן עסקך במה? איזו אומנות או פרנסה מן הפרנסות בידיך?

- יהי שם ה' מבורך. אני, כשם שאני לפניך בקומתי וציוני, למשל, מתנה טובה יש לי מאת השם יתברך: פרקי נאה וקולי נעים! והריני עובר לפני התבה ומתפלל מוספים בימים הנוראים באחת העירות בסביבה זו. מוהל אומן אני ונוקד מצות, שאין דוגמתי בעולם, ופעמים מזווג זווגים אני, גם אחוזת-עולם לי - כמו שאתה רואה אותי, למשל - מקום לשבתי בבית הכנסת. אגב יש עמי בביתי - יהא נא הדבר כמוס עמנו - מעט משקה, למשל, יי"ש למכירה, שממשיך לי שפע פורתא, גם עז חולבת לי, אל תשלט בה עינא בישא, ואף היא תשפיע לי מעט מדדיה, וגם יש גואל קרוב לי בסביבה זו, איש אמיד ואדם חשוב, ואף הוא חונן ונותן, באונס או ברצון, וחוזר ונותן בשעת הדחק. וחץ לזה אני אומר לך, למשל, הבורא יתברך שמו הוא אב הרחמים וישראל רחמנים בני רחמנים, אומר אני לך, למשל, ומה יתאונן אדם חי?...

אף על זה ראויים הבטלונים לשבח, שהם שמחים בחלקם ואינם מן המהדרין כל כך באכילה ובהלבשה. אפילו אם הקפוטה של שבת, למשל, קרועה ומדולדלת ושוליה מזוהמים בטיט - אין חוששין לכך, העיקר שהיא בגד משי ומבהקת, ואם היא נעשית ככברה קרעים-קרעים בכמה מקומות והעור מציץ בהם, מה איכפת לנו, ולמאי נפקא מינה? מי פתי יעמד ויסתכל בזה? ולא יהא זה כ"פיאעטס" - במה גרע כחו של עור-הגוף מעקבות מגולין, וכי תפוח-עקבו של אדם לאו עור ובשר הוא? פת קיבר ותבשיל של גריסין למי שיש לו - סעודה מספקת וטובה היא, ואין צורך לומר "חלה" של סולת נקיה עם צלי "רוסילפלייש" בערב-שבת, למי שזוכה לכך, זהו ודאי מאכל מלכים, שאין בעולם יפה ממנו. וכשאתה עומד לפנייהם ומספר, למשל, בשאר מטעמים ומיני מזונות, מלבד דגים ורוטב וצלי-קדירה ולפת, הרי דבריק נראים להם תמוהים ומשונים, וכל אחד מלגלג ואומר בדברי-חידודין כאלו אתה שוטה ומשטה בהם בדברי-הבאי - עורבא פרח, שכוי פרח באויר והטיל ביצה! חרוב שניטל לברכה בחמשה עשר בשבט, זהו אצלם המשובח בפירות הארץ, שאין כיוצא בו. כיון שרואים אותו - זכר ארץ-ישראל לפנייהם בא, מסתכלים ומסתכלים בו ונאנחים, עיניהם ליה ואומרים: הוי, ותוליכנו, אבינו אב הרחמן, קוממיות - קוממיות בכל דקדוקיה וכוונותיה, לארצנו - שהחרובין מאכל עזים שם... ומעשה אדם מישראל, שהביא פעם אחת למקור-מנו תמר, ויהי לפלא, והיו כל בני העיר, למקטנם ועד גדולם, רצים לראותו. נטלו את החומש והראו בו באצבע, שהתמר, תמר זה, כתוב בתורה! אטו מילתא זוטרתא היא, זה התמר הרי הוא מארץ-ישראל!... הביטו לו - וארץ-ישראל נצנצה במחזה לנגד פניהם: הנה עוברים את הירדן! הנה מערת המכפלה! הנה קבר רחל אמנו! הנה כותל-מערבי! הנה טובלים ושולקים ביצים בחמי-טבריא! הנה עולים על הר-הזיתים, אוכלים חרובים ותמרים עד בלי די, ונותנים לתוך הכלים מלא חפנים מעפר הארץ!... אוי, אוי, היו נאנחים, ועיניהם מקור דמעה.

וְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה תַּחַת תְּאֵנָה בְּגֵנוֹ, לְנוֹם אֶת־תְּנוּמַת הַצִּהְרִים, וְשָׁנִי שׁוֹמְרֵי רֹאשׁוֹ עוֹמְדִים עָלָיו דּוֹמָם מְרֹאשׁוֹתָיו וּמִנְפָּנָפִים בְּמִנִּיפּוֹת, לְהַשִּׁיב מַעְלָיו אֶת־הַזְּבוּבִים. וַיְהִי אַךְ נֶאֱחָזוּ שְׁמוּרוֹת עֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲבֹר דְּבוּרָה קִטְנָה מְשׁוֹטְטָה, וְהִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה בְּמִנִּיפּוֹת, וַתֵּרֶד וַתִּשָּׁב עַל אֵף הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲקָצֶהוּ. וַיִּיקָץ שְׁלֹמֹה וַיִּתֵּר מִמְּקוֹמוֹ. וַיַּדַּע אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לוֹ, וַיִּחַר אָפּוֹ. כִּי חַד הִכָּאֵב מָאֵד – כָּפִי הַמַּאֲכָלֶת! וְגַם אָפּוֹ בָצַק וַיֵּאָדֶם קְרִמּוֹן. וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּת הַמֶּרִי לְכִסְרָה כְּזֹדֶנָה; וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּמְשֹׁשׁ – וַאֲיַנְנָה, כִּי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַפּוֹחֲזֹת נִמְלָטָה עַל נִפְשָׁה וַתַּעֲלֶם. וְאַף הַמֶּלֶךְ עוֹדְנוֹ תוֹפֵחַ וְצָבָה מְרַנֵּעַ לְרַנֵּעַ, וַיִּפְרָץ לָרֵב, עַד הִיּוֹתוֹ כִּקְשׁוּאָה. וַיִּזְעַף לֵב הַמֶּלֶךְ בְּקִרְבּוֹ וְכָל־פָּנָיו הִפְכוּ חֲמָץ. אַזְּ צוּנָה הַמֶּלֶךְ בַּחֲמָתוֹ לְהַבְהִיל אֶלָּוִי אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים וְאֶת־כָּל־הַצָּרְעִים וְאֶת־כָּל־הַגְּזִים וְאֶת־כָּל־הַיִּתּוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַיִּבְחוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַבִּקּוֹת הַדִּקּוֹת וְהַדִּקּוֹת מִן הַדִּקּוֹת אֲשֶׁר בְּגֵנוֹ וְאֲשֶׁר בְּכָל־סִבִּיבוֹתָיו, הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים. וַיִּחְרְדוּ מִסָּגִיחָם וּמִפְּרוֹתֵיהֶם כָּל־הַדְּבָרִים וְכָל־הַצָּרְעִים וְכָל־הַיִּתּוּשִׁים וְכָל־יֵתֶר בְּגֵי הַזִּמְזוּמִים לְמִיגִיחָם, וַיִּנְהָרוּ מֵאֲשֶׁרֵהֶם שֵׁם מִקְרֹב וּמִרְחוֹק, וַיִּרְדּוּ אֶל הַמֶּלֶךְ מִחֲנוֹת מִחֲנוֹת, הַמוֹנִים הַמוֹנִים, כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֵב, מְלָכָה מְלָכָה וְנַחֲלִיָּה, מַחֲנֶה מַחֲנֶה וּנְגִידוֹ, וְכָלֶם בְּהוֹלִים, וְכָלֶם הוֹמִים, וְכָלֶם מְזֻמְזָמִים, וְכָלֶם שׁוֹקֵקִים, מִשְׁתָּאִים לְדַעַת: מָה הַדְּבָר? מָה־זֶּה וְעַל מָה־זֶּה?

וְהַמֶּלֶךְ בַּחֲרוֹת אָפּוֹ רָסַע בְּרִגְלָו וַיִּקְרָא:

”הֵס!”

וַדְּמַמַּת אֱלֹהִים נָפְלָה פְתָאֵם בְּכָל־הַמִּחְנוֹת. אֵין נוֹדֵד כְּנָף וּמְזֻמָּם. אַזְּ הִפְרִיּוֹ וַיַּדְעוּ כָלֶם כִּי אַכֹּן גְּדוֹל וְעָצוֹם הָאֵף, עָצוֹם וְרֵב עַד מָאֵד.

וְאַף הַמֶּלֶךְ פָּשָׁה בִּינְתִים הוֹסֵף וּפָשָׁה וַיְהִי כְּנֹאֵד מִמֶּלֶךְ עַד שִׁפְתּוֹ חֲדוּדִי זְכוּכִית וּמִחֲסִים דִּקִּים וְלוֹהֲטִים הַבּוֹקָעִים לְצֵאת. וַיִּצָּעַק הַמֶּלֶךְ בְּכֹאבוֹ וּבַחֲמָת אָפּוֹ הַבוֹעֵר:

”מִי בָכֶם בֶּן הַבְּלִיעַל אוֹ בֵּת נַעֲוֹת הַמִּרְדּוֹת אֲשֶׁר מְלֹאוֹ לִבּוֹ, אוֹ מְלֵאָה לִבָּהּ, לַעֲשׂוֹת לְמֶלֶךְ כֹּה!”

וּבְאִמּוֹר הַמֶּלֶךְ ”כֹּה!” וַיִּנָּע בְּהוֹן יָדוֹ אֶל הַנֹּאֵד, כְּמִרְאָה בְּאֶצְבָּע: רֹאוּ, מָה עוֹלְלָתֶם לְמֶלֶךְ!

רַנֵּעַ הַחֲרִישׁוֹ הַדְּבָרִים, כִּי נִדְּהֵמוּ מָאֵד מִפֶּחַד הַמֶּלֶךְ וְנִגְעֲרָתוֹ; וְאוֹלָם בְּרַנֵּעַ הַשָּׁנִי הַתְּאוּשָׁשׁוֹ מַעֲט, וַתַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ חֲרִישִׁית מִמִּחְנֶה אֶל מִחְנֶה, הַמִּית מְבוֹכָה וְתִמְהוֹן לִבָּב; הוּי, הוּי, מִי וּמִי עָשָׂה אֶת הַתּוֹעֲבָה? מִי הוּא זֶז־זֶז וְאִי־זֶז הוּא?

וְעַד הֵם מְזֻמְזָמִים חֲרַשׁ וּדְבוּרָה קִטְנָה הַתִּנְשָׁאָה מִקְרֵב הַמִּחְנֶה, וַתִּישֹׁר וַתַּעֲף עַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֵד וַתֹּאמֶר:

”הִנְנִי בְּיָדְךָ, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֲנֹכִי הַחוּטָאֵת!”

”אֵת?!” – נָהֵם שְׁלֹמֹה כְּכִפִּיר וְאָפּוֹ כְּלִפִּיד יָבֵעַר – עַל אֵף הַמֶּלֶךְ? וְלֹא יִגְרַת מִפָּנֵי הָאֵף?

”אַל בָּאֵף, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! חִלְלָה לְבַת אֲמִתָּה מִפְּגַע בְּזֹדוֹן בָּאֵף מְשִׁים זֵי, כִּי רַק מֵאִנְלֵת וּמִבְּלִי דַעַת. וְאֵנִי דְבוּרָה קִטְנָה וְרִכָּה, זִמִּי מִסָּפֵר, וְסִכְלָה, סִכְלָה אֲנִי מָאֵד. לֹא לְמִדַּתִּי עוֹד דַּעַת לְהַבְחִין בֵּין אֵף לְפֶרַח וּבֵין אֵף לָאֵף. וְאַף כִּי אֵף אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר רִיחַ לוֹ כְּשׁוֹשָׁן וּמִרְאָה לוֹ כִּתְפוּחַ. הַתִּחַשֵּׁב לְדְבוּרָה בֵּת לֹא בִינּוֹת לַחֲטָאֵת, אִם בְּשׁוּטָה אַחֲרֵי עֵינֶיהָ חֲמִידָה רַנֵּעַ אַחַד בְּלִבָּהּ אֵף נִהְדָּר וּמִפְּאֵר כְּזֶה, וַתַּעֲט אֶלָּוִי לְמָץ מִמֶּנּוּ קִרְט צוּף?”

בַּחֲמָץ פָּנֵי הַמֶּלֶךְ נִגְלוּ כֹה וְכֹה שְׁנִים שְׁלֹשָׁה צִחְצוּחִי דְּבִשׁ וְחֲצִי רַנֵּעַ נִדְּמָה כִּי בְּאֶחָד מִן הַקְּמִטִּים הַדִּקִּים אֲשֶׁר מְסֻבִּים לְזוּיוֹת שִׁפְתָיו כְּאֵלוֹ חֲתָרָה לַעֲלוֹת גַּם בֵּת־שְׁחוּךְ כָּל־שָׁהִיא. אֵין זֹאת כִּי אִם יִשְׁרָה בֵּת־הַדְּבוּרָה הַחֲרוּצָה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ זָכַר כְּרַנֵּעַ אֶת־עֲזָזוֹ אָפּוֹ וַיִּרְעַם פָּנָיו וַיֹּאמֶר:

”וַיִּמָּה בְּפִיד עוֹד, הַפּוֹחֲזֹת? רֹאָה אֲנִי כִּי שִׁפְתְּךָ אִתְּךָ. אֵין זֹאת כִּי אִם לְקַחֲתָ אֶת־לְשׁוֹנְךָ מִזְקָנְתְּךָ אֵשֶׁת לְפִידוֹת, מִנוֹחֲתָה כְּבוֹד.”

וְהַדְּבוּרָה הוֹסִיפָה אִמָּץ וַתִּדְבֹּר:

”וְלוֹ יְהִי כִּי חֲטָאֵתִי, הֲאֵין תִּפְאָרֶת מְלָכִים נִשָּׂא פֶשַׁע? תִּקְטֹן וַתַּעֲצֹר נָא אָפּוֹא הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ גַּם חֲטָאֵת בֵּת אֲמִתָּה הַדְּלָה כְּקִטְוֹן שִׁכְלָה וְכִצְעֹר זִמִּיָּה וְהַעֲרִכְתָּ לָהּ אֶת־אַפְּךָ אֵד הַפַּעַם. וּמִי יוֹדַע אִם לֹא זָבֵא יוֹם וּמִצָּא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ חֲפָץ וּמוֹעִיל גַּם בְּקִטְנַת אֲרֵץ כְּמוֹנִי וְהַשִּׁיבוֹתִי גְמוּלָה לְאֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ.”

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִצְהִילוּ כֹה אֶת־לֵב הַמֶּלֶךְ עַד כִּי סָרָה כְּמַעֲט מַעְלָיו כַּל־רוּחוֹ הַרְעָה, וּבִתְתּוֹ קוּלוֹ בְּשָׁחוּךְ עָנָה וַיֹּאמֶר:

”אֵי עֲזַת מִצַּח? הִבֵּךְ יִמְצָא הַמֶּלֶךְ חֲפָץ וּמוֹעִיל? אִם אֵת תִּגְמְלִי לוֹ? נוֹסִי כְרַנֵּעַ, וְאִם אֵין...”

עוֹד הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְהַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה פָּרְשָׁה כְּנָפֶיהָ וַאֲיַנְנָה.

וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ כְּאֲשֶׁר הִחַל לְצָחוּךְ, צָחוּךְ צָחַק עַד אֵין כֹּחַ, וַיִּתְנוּדֵד כְּלוּלָב בְּיָד מְנַעֲנְעוֹ מֵרֵב צָחוּךְ, וּבִתְתּוֹ נִדְּיוֹ עַל חִלְצָיו קָרָא:

”הוּי, הוּי, סִמְכוּנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת! רְפֹדוֹנִי בְּתַפּוּחִים! הֲשִׁמַּעְתָּם? הִיא תִּשָּׁב גְּמוּלָה לְמֶלֶךְ!...”

וּכְטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בְּצָחוּךְ, וַיִּשָּׂא גַם לְכָל־הַדְּבָרִים בְּעִבּוֹר הַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה בֵּת הַחִיל וַיִּשְׁלַח מַעְלָיו בְּשָׁלוֹם.

וְהַמֶּלֶךְ מִרְחַב בְּעֵצַת הַרְּפָאִים עַל אָפּוֹ אֶת־אֲשֶׁר מִרְחַ, וַיִּרְפָּא, וַיִּשָּׁב אָפּוֹ וַיְהִי כְּבִרְאשׁוֹנָה. וּבִרְבַּ הַיָּמִים וְלֹא זָכַר הַמֶּלֶךְ אֶת־בֵּת הַדְּבָרִים וַיִּשְׁכַּחנָה.

[illegible]

ואלו ספרות בגובה הלטינית 1234567890 Latin height figures

"כל ימי - כך מספר בנימין השלישי בעצמו - כל ימי נתגדלתי בק"ק בטלון, דמתקריא טונוידיבקה, בה היתה הורתי ולידתי, בה למדתי ודעה קניתי, ובה נשאתי, למזל-טוב, את זוגתי הצנועה מרת זלדה תחיה." בטלון היא עיר קטנה באחד המקומות הנשכחים מרגל אדם, ודבר אין לה כמעט עם הישוב, וכשיזדמן לשם פעמים אחד מעוברי-דרך, משגיחים לו מן החלונות ומציצים מן החרקים, משתוממים ומשתאים: מי הוא זה ומאין זה, מה לו פה ומי לו פה, ולמה נתכוון בביאתו? מפני שביאה בעלמא בלא כלום אי אפשר, וכי לחנם נושא אדם את רגליו והולך ובה על לא דבר! מסתמא יש דברים בגו, ואין המקרה הזה אומר אלא דרשני - הבה נתחכמה לו!... והנה המולה וקול דברים ובטלונים נאספים - זה בא בחכמתו וזה בבקיאותו בהויות-העולם, ולהשערות וסברות אין קץ. ישישים עומדים ומספרים לדוגמא מעשה בפלוני ופלוני שנזדמנו לקק"ם בשנת כך וכך. מנבלים את פיהם במילי-דביחותא, שהשתיקה יפה להן. הגברים מחזיקים איש בפאת-זקנו ומשחקים; זקנות עושות עצמן כועסות וגוערות בהלצנים בנזיפה וגיוחך כאחד; נשים צעירות משפילות ראשן, יד לפה ושוחקות בתרועה. השיחה בענין זה מתגלגלת מבית לבית, ככדור של שלג, ובדרך הלוכה היא מתגדלת יותר ויותר עד שהיא מתגלגלת ובהא ללשכת אחורי התנור בבית-המדרש, לאותו מקום שהוא מקלט לכל מיני שיחות וסודות בעסקי משפחה, במילי-דשמיא ובמילי-דעלמא - בעניני המדינות, בשומת עשרו של קורח ורכושו של רוטשילד ושאר הנגידים המפורסמים, ובס-פורי-מעשיות על עשרת השבטים ועל "היהודים האדמונים" וכיוצא בהם - ושם יעיין בהם ועד מיוחד של בטלנים יהודים בעלי-צורה, שמפקירים נשיהם ובניהם ועוסקים בכל הענינים הללו באמת ואמונה, שלא על מנת לקבל שכר על טרחם ועמלם אפילו פרוטה אחת. מלשכת אותו בית-דין של מטה הענינים הולכים פעמים ועולים לבית-דין של מעלה על האיציטבא העליונה בבית-המרחץ ונחתכים שם במותב פני העיר ובעלי-הבתים החשובים. התוגר כמעט שלא היה נפגע פעם אחת בישיבה של מעלה זו, ואלמלא פרקליטים אחדים שהיו לו שם אותה שעה מי יודע מה היה בסופו, ורוטשילד העלוב אף הוא כמעט שלא הפסיד בענין רע ממון הרבה, כדי עשרה או עשרים מיליון, ונעשה נס ונתגברה החמימות על האיציטבא העליונה בהיסח-הדעת והיתה שעת רצון לזכות אותו בריוח מרובה של אלפי-אלפים אדומים בבת-אחת!

ובעצמם בני העיר בטלון רובם ככלם אביונים גדולים וקבצנים נוראים, לא עליכם, אבל הכל מודים שהם אביונים שמחים, קבצנים טובי-לב, ובעלי-בטחון משונים. כשאתה שואל את הבטלוני: רבי יהודי, במה אתה עוסק וממה אתה ניזון? הוא עומד מבלבל ואינו יודע מה להשיב. ולאחר שנתישבה דעתו עליו הוא משיב לך בגמגום כהאי לישנא:

- ניזון, ממה אני ניזון, למשל? הבל הבלים! יש אלהים, אומר אני לך, למשל, היושב וזן את כל בריותיו בטובו הגדול. מזון לא חסר ואל יחסר לנו, אומר אני לך, למשל.

- אף על פי כן עסקך במה? איזו אומנות או פרנסה מן הפרנסות בידיך?

- יהי שם ה' מבורך. אני, כשם שאני לפניך בקומתי וצביוני, למשל, מתנה טובה יש לי מאת השם יתברך: פרקי נאה וקולי נעים! והריני עובר לפני התבה ומתפלל מוספים בימים הנוראים באחת העירות בסביבה זו. מוהל אומן אני ונוקד מצות, שאין דוגמתי בעולם, ופעמים מזווג זווגים אני, גם אחוזת-עולם לי - כמו שאתה רואה אותי, למשל - מקום לשבתי בבית הכנסת. אגב יש עמי בביתי - יהא נא הדבר כמוס עמנו - מעט משקה, למשל, יי"ש למ-כירה, שממשיך לי שפע פורתא, גם עז חולבת לי, אל תשלט בה עינא בישא, ואף היא תשפיע לי מעט מדדיה, וגם יש גואל קרוב לי בסביבה זו, איש אמיד ואדם חשוב, ואף הוא חונן ונותן, באונס או ברצון, וחוזר ונותן בשעת הדחק. וחוץ לזה אני אומר לך, למשל, הבורא יתברך שמו הוא אב הרחמים וישראל רחמנים בני רחמנים, אומר אני לך, למשל, ומה יתאונן אדם חי?...

אף על זה ראויים הבטלונים לשבח, שהם שמחים בחלקם ואינם מן המהדרין כל כך באכילה ובהלבשה. אפילו אם הקפוטה של שבת, למשל, קרועה ומדולדלת ושוליה מזוהמים בטיט - אין חוששין לכך, העיקר שהיא בגד משי ומבהקת, ואם היא נעשית ככברה קרעים-קרעים בכמה מקומות והעור מציץ בהם, מה איכפת לנו, ולמאי נפקא מינה? מי פתי יעמד ויסתכל בזה? ולא יהא זה כ"פּיאָעטס" - במה גרע כחו של עור-הגוף מעקבות מגולין, וכי תפוח-עקבו של אדם לאו עור ובשר הוא? פת קיבר ותבשיל של גריסין למי שיש לו - סעודה מספקת וטובה היא, ואין צורך לומר "חלה" של סולת נקיה עם צלי "רוסילפלליש" בערב-שבת, למי שזוכה לכך, זהו ודאי מאכל מלכים, שאין בעולם יפה ממנו. וכשאתה עומד לפנייהם ומספר, למשל, בשאר מטעמים ומיני מזונות, מלבד דגים ורוטב וצלי-קדירה ולפת, הרי דבריך נראים להם תמוהים ומשונים, וכל אחד מלגלג ואומר בדברי-חידודין כאלו אתה שוטה ומשטה בהם בדברי-הבאי - עורבא פרח, שכוי פרח באויר והטיל ביצה! חרוב שניטל לברכה בחמשה עשר בשבט, זהו אצלם המשובח בפירות הארץ, שאין כיוצא בו. כיון שרואים אותו - זכר ארץ-ישראל לפנייהם בא, מסתכלים ומסתכלים בו ונאנחים, עיניהם ליה ואומרים: הוי, ותוליקנו, אבינו אב הרחמן, קוממיות - קוממיות בכל דק-דוקיה וכוונותיה, לארצנו - שהחרובין מאכל עזים שם... ומעשה אדם מישראל, שהביא פעם אחת למקומו תמר, ויהי לפלא, והיו כל בני העיר, למקטנם ועד גדולם, רצים לראותו. נטלו את החומש והראו בו באצבע, שהתמר, תמר זה, כתוב בתורה! אטו מילתא זוטרתא היא, זה התמר הרי הוא מארץ-ישראל!... הביטו לו - וארץ-ישראל נצנצה במחזה לנגד פניהם: הנה עוברים את הירדן! הנה מערת המכפלה! הנה קבר רחל אמנו! הנה כותל-מערבי! הנה טובלים ושולקים ביצים בחמי-טבריא! הנה עולים על ה-הזיתים, אוכלים חרובים ותמרים עד בלי די, ונותנים לתוך הכלים מלא חפנים מעפר הארץ!... אוי, אוי, היו נאנחים, ועיניהם מקור דמעה.

[illegible]

ואלו ספרות בגובה הלטינית 1234567890

"כל ימי - כך מספר בנימין השלישי בעצמו - כל ימי נתגדלתי בק"ק בטלון, דמתקריא טונוידיבקה, בה היתה הורתי ולידתי, בה למדתי ודעה קניתי, ובה נשאתי, למזל-טוב, את זוגתי הצנועה מרת זלדה תחיה." בטלון היא עיר קטנה באחד המקומות הנשכחים מרגל אדם, ודבר אין לה כמעט עם הישוב, וכשיזדמן לשם פעמים אחד מעוברי-דרך, משגיחים לו מן החלונות ומציצים מן החרכים, משתוממים ומשתאים: מי הוא זה ומאין זה, מה לו פה ומי לו פה, ולמה נתכוון בביאתו? מפני שביאה בעלמא בלא כלום אי אפשר, וכי לחנם נושא אדם את רגליו והולך ובה על לא דבר! מסתמא יש דברים בגו, ואין המקרה הזה אומר אלא דרשני - הבה נתחכמה לו!... והנה המולה וקול דברים ובטלונים נאספים - זה בא בחכמתו וזה בבקיאותו בהויות-העולם, ולהשערות וסברות אין קץ. ישישים עומדים ומספרים לדוגמא מעשה בפלוני ופלוני שנזדמנו לקק"ם בשנת כך וכך. מנבלים את פיהם במילי-דבדיחותא, שהשתיקה יפה להן. הגברים מחזיקים איש בפאת-זקנו ומשחקים; זקנות עושות עצמן כוע-סות וגוערות בהלצנים בנזיפה וגיוחך כאחד; נשים צעירות משפילות ראשן, יד לפה ושוחקות בתרועה. השיחה בענין זה מתגלגלת מבית לבית, ככדור של שלג, ובדרך הלוכה היא מתגדלת יותר ויותר עד שהיא מתגלגלת ובהא ללשכת אחורי התנור בבית-המדרש, לאותו מקום שהוא מקלט לכל מיני שיחות וסודות בעסקי משפחה, במילי-דשמיא ובמילי-דעלמא - בעניני המדינות, בשומת עשרו של קורח ורכושו של רוטשילד ושאר הנגידים המפורס-מים, ובספורי-מעשיות על עשרת השבטים ועל "היהודים האדמונים" וכיוצא בהם - ושם יעיין בהם ועד מיוחד של בטלנים יהודים בעלי-צורה, שמפקירים נשיהם ובניהם ועוסקים בכל הענינים הללו באמת ואמונה, שלא על מנת לקבל שכר על טרחם ועמלם אפילו פרוטה אחת. מלשכת אותו בית-דין של מטה הענינים הולכים פעמים ועולים לבית-דין של מעלה על האיציטבא העליונה בבית-המרחץ ונחתכים שם במותב פני העיר ובעלי-הבתים החשובים. התוגר כמעט שלא היה נפגע פעם אחת בישיבה של מעלה זו, ואלמלא פרקליטים אחדים שהיו לו שם אותה שעה מי יודע מה היה בסופו, ורוטשילד העלוב אף הוא כמעט שלא הפסיד בענין רע ממון הרבה, כדי עשרה או עשרים מיליון, ונעשה נס ונתגברה החמימות על האיציטבא העליונה בהיסח-הדעת והיתה שעת רצון לזכות אותו בריוח מרובה של אלפי-אלפים אדומים בבת-אחת!

ובעצמם בני העיר בטלון רובם ככלם אביונים גדולים וקבצנים נוראים, לא עליכם, אבל הכל מודים שהם אביונים שמחים, קבצנים טובי-לב, ובעלי-בטחון משונים. כשאתה שואל את הבטלוני: רבי יהודי, במה אתה עוסק וממה אתה ניזון? הוא עומד מבולבל ואינו יודע מה להשיב. ולאחר שנתישבה דעתו עליו הוא משיב לך בגמגום כהאי לי שנא:

- ניזון, ממה אני ניזון, למשל? הבל הבלים! יש אלהים, אומר אני לך, למשל, היושב וזן את כל בריותיו בטובו הגדול. מזון לא חסר ואל יחסר לנו, אומר אני לך, למשל.

- אף על פי כן עסקך במה? איזו אומנות או פרנסה מן הפרנסות בידיך?

- יהי שם ה' מבורך. אני, כשם שאני לפניך בקומתי וצביוני, למשל, מתנה טובה יש לי מאת השם יתברך: פרקי נאה וקולי נעים! והריני עובר לפני התבה ומתפלל מוספים בימים הנוראים באחת העירות בסביבה זו. מוהל אומן אני ונוקד מצות, שאין דוגמתי בעולם, ופעמים מזווג זווגים אני, גם אחוזת-עולם לי - כמו שאתה רואה אותי, למשל - מקום לשבתי בבית הכנסת. אגב יש עמי בביתי - יהא נא הדבר כמוס עמנו - מעט משקה, למשל, יי"ש למכירה, שממשיך לי שפע פורתא, גם עז חולבת לי, אל תשלט בה עינא בישא, ואף היא תשפיע לי מעט מדדיה, וגם יש גואל קרוב לי בסביבה זו, איש אמיד ואדם חשוב, ואף הוא חונן ונותן, באונס או ברצון, וחוזר ונותן בשעת הדחק. וחוף לזה אני אומר לך, למשל, הבורא יתברך שמו הוא אב הרחמים וישראל רחמנים בני רחמנים, אומר אני לך, למשל, ומה יתאונן אדם חי!...

אף על זה ראויים הבטלונים לשבח, שהם שמחים בחלקם ואינם מן המהדרין כל כך באכילה ובהלבשה. אפילו אם הקפוטה של שבת, למשל, קרועה ומדולדלת ושוליה מזוהמים בטיט - אין חוששין לכך, העיקר שהיא בגד משי ומבהקת, ואם היא נעשית ככברה קרעים-קרעים בכמה מקומות והעור מציץ בהם, מה איכפת לנו, ולמאי נפקא מינה? מי פתי יעמד ויסתכל בזה? ולא יהא זה כ"פיאעטס" - במה גרע כחו של עור-הגוף מעקבות מגולין, וכי תפוח-עקבו של אדם לאו עור ובשר הוא? פת קיבר ותבשיל של גריסין למי שיש לו - סעודה מספקת וטו-בה היא, ואין צורך לומר "חלה" של סולת נקיה עם צלי "רוסילפלייש" בערב-שבת, למי שזוכה לכך, זהו ודאי מאכל מלכים, שאין בעולם יפה ממנו. וכשאתה עומד לפניהם ומספר, למשל, בשאר מטעמים ומיני מזונות, מלבד דגים ורוטב וצלי-קדירה ולפת, הרי דבריך נראים להם תמוהים ומשונים, וכל אחד מלגלג ואומר בדברי-חידודין כאלו אתה שוטה ומשטה בהם בדברי-הבאי - עורבא פרח, שכוי פרח באויר והטיל ביצה! חרוב שניטל לברכה בחמשה עשר בשבט, זהו אצלם המשובח בפירות הארץ, שאין כיוצא בו. כיון שרואים אותו - זכר ארץ-ישראל לפנייהם בא, מסתכלים ומסתכלים בו ונאנחים, עיניהם ליה ואומרים: הוי, ותוליכנו, אבינו אב הרחמן, קוממיות - קוממיות בכל דקדוקיה וכוונותיה, לארצנו - שהחרובין מאכל עזים שם... ומעשה אדם מישראל, שהביא פעם אחת למקומנו תמר, ויהי לפלא, והיו כל בני העיר, למקטנם ועד גדולם, רצים לראותו. נטלו את החומש והראו בו באצבע, שהתמר, תמר זה, כתוב בתורה! אטו מילתא זוטרתא היא, זה התמר הרי הוא מארץ-ישראל!... הביטו לו - וארץ-ישראל נצנצה במחזה לנגד פניהם: הנה עוברים את הירדן! הנה מערת המכפלה! הנה קבר רחל אמנו! הנה כותל-מערבי! הנה טובלים ושולקים ביצים בחמי-טבריא! הנה עולים על הר-הזיתים, אוכלים חרובים ותמרים עד בלי די, ונותנים לתוך הכלים מלא חפנים מעפר הארץ!... אוי, אוי, היו נאנחים,

וְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה תַּחַת תְּאֵנָה בְּגִנוֹ, לָנוֹס אֶת־תְּנוּמַת הַצִּהְרִים, וּשְׁנֵי שׁוֹמְרֵי רֹאשׁוֹ עוֹמְדִים עָלָיו דּוֹמָם מֵרֹאשׁוֹתָיו וּמִנְפָּנָיִם בְּמִנִּיפּוֹת, לְהִשָּׁיב מֵעָלָיו אֶת־הַזְּבוּבִים. וְהִי אַךְ נֶאֱחָזוּ שְׁמוֹרוֹת עֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲבֹר דְּבוּרָה קִטְנָה מְשׁוֹטְטָה, וְהִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה בְּמִנִּיפּוֹת, וַתֵּרֶד וַתִּשָּׁב עַל אֵף הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲקָצֶהוּ. וַיִּיקֶץ שְׁלֹמֹה וַיֵּתֶר מִמְּקוֹמוֹ. וַיַּדַּע אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לוֹ, וַיִּחַר אָפּוֹ. כִּי חָד הִקְאָב מֵאֵד – כִּפִּי הַמַּאֲכָלִת! וְגַם אָפּוֹ בָצַק וַיֵּאָדֶם קְרִמּוֹן. וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־בַּת הַמֶּרִי לְיִסְרָה כַּזְדֹּנָה; וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּמְשֹׁשׁ – וַאֲיִנָּה, כִּי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַפּוֹחֲזֹת נִמְלָטָה עַל נַפְשָׁהּ וַתַּעֲלֶם. וְאַף הַמֶּלֶךְ עוֹדְנוּ תוֹפֵחַ וְצָבָה מִרְגַּע לְרֹגַע, וַיִּפְרָץ לָרֵב, עַד הָיִיתוּ קָשׁוּא. וַיִּזְעַף לֵב הַמֶּלֶךְ בְּקִרְבּוֹ וְכָל־פָּנָיו הִכְכוּ חִמְץ.

אִזְ יֵצוּה הַמֶּלֶךְ בְּחֻמָּתוֹ לְהַבְהִיל אֵלָיו אֶת־כָּל־הַדְּבוּרִים וְאֶת־כָּל־הַצִּהְרִים וְאֶת־כָּל־הַגִּזִּים וְאֶת־כָּל־הַיִּתּוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַיִּבְחוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַבִּקְרוֹת הַדִּקְרוֹת מִן הַדִּקְרוֹת אֲשֶׁר בְּגִנוֹ וְאֲשֶׁר בְּכָל־סְבִיבוֹתָיו, הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוֹקִים. וַיִּחְרְדוּ מִקִּנְיָהֶם וּמִקְרוֹתֵיהֶם כָּל־הַדְּבוּרִים וְכָל־הַצִּהְרִים וְכָל־הַיִּתּוּשִׁים וְכָל־יֵתֶר בְּנֵי הַזְּמֻזִּמִּים לְמִינֵיהֶם, וַיִּנְהָרוּ מֵאֲשֶׁרֵהֶם שֵׁם מִקְרֹב וּמִרְחוֹק, וַיִּרְדּוּ אֶל הַמֶּלֶךְ מִחֲנוֹת מִחֲנוֹת, הַמוֹנִים הַמוֹנִים, כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֵב, מִלִּפְנֵי מִלְכָּה וְנַחֲלִילָה, מִחֲנָה מִחֲנָה וְנִגִּידוּ, וְכָלֶם בְּהוֹלִים, וְכָלֶם הוֹמִים, וְכָלֶם מִזְמֻזְמִים, וְכָלֶם שׁוֹקֵקִים, מִשְׁתָּאִים לְדַעַת: מַה הַדְּבָר? מַה־זִּזְהָ וְעַל מַה־זִּזְהָ? וְהַמֶּלֶךְ בְּחֵרוֹת אָפּוֹ רָסַע בְּרִגְלָה וַיִּקְרָא: "הִס!"

וְדַמְמַת אֱלֹהִים נָפְלָה פֶּתָאִם בְּכָל־הַמִּחֲנוֹת. אֵין נוֹדֵד כִּנֶּף וּמִזְמָם. אִזְ הִכִּירוּ וַיַּדְעוּ כָלֶם כִּי אֵכֶן גְּדוֹל וְעֶצוֹם הָאֵף, עֶצוֹם וְרֵב עַד מֵאֵד.

וְאַף הַמֶּלֶךְ פָּשָׂה בִּינְתֵים הוֹסֵף וּפָשָׂה וַיְהִי כִּנְאָד מִמֶּלֶא עַד שִׁפְתוֹ חֲדוּדֵי זְכוּכִית וּמִחֲטִים דִּקִּים וְלוֹהֲטִים הַבּוֹקַעִים לְצֵאתוֹ. וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ בְּכָאֲבוֹ וּבְחֻמָּת אָפּוֹ הַבּוֹעֵר:

"מִי בָכֶם בֶּן הַבְּלִיעַל אוֹ בַת נַעֲוֹת הַמִּרְדּוֹת אֲשֶׁר מִלְאוּ לְבוֹ, אוֹ מִלְאָה לִבָּהּ, לַעֲשׂוֹת לְמֶלֶךְ כֹּה!"

וּבְאִמּוֹר הַמֶּלֶךְ "כֹּה!" וַיִּנַּע בְּהֵן יָדוֹ אֶל הַנֵּאֵד, כְּמִרְאָה בְּאֶצְבָּע: רֹאוּ, מַה עוֹלָלְתֶם לְמֶלֶךְ!

רַגַּע הִחְרִישׁוּ הַדְּבוּרִים, כִּי נִדְהֶמוּ מֵאֵד מִפְּחַד הַמֶּלֶךְ וְגַעְרָתוֹ; וְאוֹלָם בְּרַגַּע הַשְּׁנִי הִתְאֻשְׁשׁוּ מֵעַט, וַתַּעֲבֹר הַמִּיָּה חֲרִישִׁית מִמִּחֲנָה אֶל מִחֲנָה, הַמִּית מְבוּכָה וַתִּמְהוֹן לִבָּב; הוּי, הוּי, מִי וְמִי עָשָׂה אֶת הַתּוֹעֵבָה? מִי הוּא זִי־זִזְהָ וְאִי־זִזְהָ הוּא?

וְעַד הֵם מִזְמֻזְמִים חֲרַשׁ וּדְבוּרָה קִטְנָה הִתְנַשְּׂאָה מִקְרֵב הַמִּחֲנָה, וַתִּישֹׁר וַתַּעֲף עַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֵד וַתֹּאמֶר:

"הִנְנִי בְּיָדְךָ, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֲנֹכִי הַחוֹטָאִת!"

"אֵת? – נָהֵם שְׁלֹמֹה כְּכַפִּיר וְאָפּוֹ כְּלִפִּיד יִבְעַר – עַל אֵף הַמֶּלֶךְ? וְלֹא יִגְרֹת מִפְּנֵי הָאֵף?"

"אֵל בָּאֵף, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! חֲלִילָה לְבַת אֲמֶתֶךָ מִפְּגַע בְּזֻדּוֹן בָּאֵף מְשִׁיחַ יְיָ, כִּי רַק מֵאֻלֵּת וּמִבְלֵי דַעַת. וְאַנִּי דְּבוּרָה קִטְנָה וְרֵכָה, יְמִי מִסְפָּר, וְסִכְלָה, סִכְלָה אֲנִי מֵאֵד. לֹא לְמַדְתִּי עוֹד דַּעַת לְהַבְחִין בֵּין אֵף לְפֶרַח וּבֵין אֵף לָאֵף. וְאַף כִּי אֵף אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר רִיחַ לוֹ כְּשׁוֹשָׁן וּמִרְאָה לוֹ כְּתַפּוּחַ. הַתְּחַשֵּׁב לְדְּבוּרָה בַּת לֹא בִּינוֹת לַחֲטָאִת, אִם בְּשׁוֹטָה אַחֲרֵי עֵינֶיהָ חֲמֻדָּה רַגַּע אֶחָד בְּלִפְנֵי אֵף נִהְדָּר וּמִפְּאָר כִּזֶּה, וַתַּעֲט אֵלָיו לְמַץ מִמֶּנּוּ קֶרֶט צוּף?"

בְּחִמְץ פָּנֵי הַמֶּלֶךְ נִגְלוּ כֹּה וְכֹה שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה צַחְצוּחֵי דָבֶשׁ וְחֲצִי רַגַּע נִדְמָה כִּי בְּאֶחָד מִן הַקְּמִטִּים הַדִּקִּים אֲשֶׁר מִסְבִּיב לְזוּיוֹת שִׁפְתָיו כָּאֵלוֹ חֲתָרָה לַעֲלוֹת גַּם בַּת־בַּת־שְׁחוֹק כָּל־שְׁחִיא. אֵין זֹאת כִּי אִם יִשְׂרָה בַּת־הַדְּבוּרָה הַחֲרוּצָה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ זָכַר כְּרַגַּע אֶת־עֲזוֹ אָפּוֹ וַיִּרְעַם פָּנָיו וַיֹּאמֶר:

"וַיִּמָּה בְּפִיד עוֹד, הַפּוֹחֲזֹת? רֹאָה אֲנִי כִּי שִׁפְתְּךָ אֲתֵךְ. אֵין זֹאת כִּי אִם לְקַחְתָּ אֶת־לְשׁוֹנְךָ מִזְקֻנְתְּךָ אֲשֶׁת לִפִּידוֹת, מְנוּחָתָה כְּבוֹד."

וְהַדְּבוּרָה הוֹסִיפָה אִמְץ וַתִּדְבֹּר:

"וְלוֹ וְהִי כִּי חֲטָאִיתִי, הֵאֵין תִּפְאָרַת מַלְכִּים נִשְׂאָה פֶּשַׁע? תִּקְטֹן וַתַּעֲצֹר נָא אֲפּוֹא הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ גַּם חֲטָאִית בַּת אֲמֶתֶךָ הַדְּלָה כְּקִטְנָה שְׁכָלָה וְכַעֲרָה יְמִיָּה וְהִאֲרַכְתָּ לָהּ אֶת־אֶפְדָּךְ אֵךְ הַפַּעַם. וּמִי יוֹדַע אִם לֹא יָבֹא יוֹם וּמִצָּא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ חַפֵּץ וּמוֹעִיל גַּם בְּקִטְנַת אֶרֶץ כְּמוֹנִי וְהַשִּׁיבוֹתִי גְמוּל לְאֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ."

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִצְהִילוּ כֹּה אֶת־לֵב הַמֶּלֶךְ עַד כִּי סָרָה כְּמַעַט מֵעָלָיו כְּל־רוּחוֹ הִרְעָה, וּבִתְתּוֹ קוֹלוֹ בְּשִׁחוֹק עָנָה וַיֹּאמֶר:

"אִי עֲזַת מִצַּח? הֵבֶךְ יִמְצָא הַמֶּלֶךְ חַפֵּץ וּמוֹעִיל? אִם אֵת תִּגְמְלִי לוֹ? נוֹסִי כְּרַגַּע, וְאִם אֵין..."

עוֹד הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְהַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה פָּרְשָׁה כְּנָפֶיהָ וַאֲיִנָּה.

וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ כְּאֲשֶׁר הִחֵל לְצַחוֹק, צַחוֹק צָחַק עַד אֵין כַּח, וַיִּתְנוּדֵד כְּלוּלָב בִּיד מִנְעֻנְעוֹ מֵרֵב צַחוֹק, וּבִתְתּוֹ יָדָיו עַל חִלְצָיו קָרָא:

"הוּי, הוּי, סְמִכּוֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת! רַפְדּוֹנִי בְּתַפּוּחִים! הִשְׁמַעְתֶּם? הִיא תִּשָּׁיב גְמוּל לְמֶלֶךְ!..."

וּכְטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בְּצַחוֹקוֹ, וַיִּשָּׂא גַם לְכָל־הַדְּבוּרִים בְּעִבּוֹר הַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה בַּת הַחִיל וַיִּשְׁלַח מֵעָלָיו בְּשָׁלוֹם.

וְהַמֶּלֶךְ מֵרַח בְּעֵצַת הַרְפָּאִים עַל אָפּוֹ אֶת־אֲשֶׁר מֵרַח, וַיִּרְפָּא, וַיִּשָּׁב אָפּוֹ וַיְהִי כְּבָרֵאשׁוֹנָה. וּבִרְבַּע הַיָּמִים וְלֹא זָכַר הַמֶּלֶךְ אֶת־בַּת הַדְּבוּרִים וַיִּשְׁכַּחָנָה.